

"אלו הן הנסקלין"

א"י-א"י (קובץ אגרות א"י ע"ג 20)

ההורגת א' לעי' שנה כו', ומה נפלא הדבר להחמיר בעיקר המשפט, ולגזור באופני הדרישה והחקירה והוצאת הדבר לפעולות, וגם זה פועל על מדת המוסריי, שהריגת הנפש צריך כ"ג סנהדרין וכל הפרטים הנפלאים הדרושים. ונתנו את ענין הכיפה, לבער באמת אותן שלא הועיל עליהן כל מדת המוסר, וגם זה מועיל על המוסר בכל הפרטים, בהיות קיום ענין הכיפה והקיום הכללי של כל החקים האלה, יחדיו יהי' תמים, שקול במאזני צדק אף לפי ראות האדם.

ויתכן בזה ענין – עין תחת עין – כי הכונה ללמד את העונש לטעת בלב העם העול, ולכונה הזאת נכון לומר בסגנון נמרץ, וכאשר יאמר ה' ית' שראוי לכתוב בתורה על המשחית עין רעהו – עין תחת עין – הפועל הרבה על רגש אנושי באמצעות רגשי קדש – ורגשי האמונה.

כאשר נתבונן במבט חצוני על החיים ע"פ התורה, מצינו אמצעי יקר להרגל מדות הטובות בכל העם, על פי שימת חק ללמד לכל העם את תורת המשפטים והעונשים של כל עול. בעסוק הנער בעונשי העול, יוטע בלבו את תועבת העול, ועפ"ז עיקר שימת העונשים יעשו את פרי פעולתם לנקיון המדות, כי בשררת העונש הגדול על העול, יכה שרש בכל לב העם לגעל את הדבר ההיא ולחשבה לזרא, מלבד יראת העונש.

נמצא פעולת העונש בגי' דרכים: א. ביראת עונשו. ב. בידיעת העונש. ג. בלימוד בספר המשפטים את חריצת משפטו. ומה גם בלמדו בספר שכלו חסד, פעם יוצא בחסדו לנקום מיד מעול וחומץ שמעורר בו למאס ברע.

וע"פ כל אלה הדבר פשוט שחק עונש נפש להורג נפש, ממעט את הרציחה ומקיים הרבה נפשות, ולעומת זה כשיהי' החק קל לרוצח, יכה שרש ע"פ כל השלש אלה להקל בלב העם וחניכיו את עול רוצח נפש, בראותו שאין החק מתענין בזה כל כך, וימצא בספר החקים למקרה קל ערך.

ומצינו שיותר יעשה החק את פעולתו המוסרית מאשר יעשה את כונתו הממשית. ואמרו סנהדרין

הרב צ'סור (מכתב מאליהו, א"י ע"ג 298)

ובזה מתבאר גם מה שאמרו ז"ל (מכות ז.): "סנהדרין ההורגת אחד בשבוע נקראת חובלנית; רבי אלעזר בן עזריה אומר אחד לשבעים שנה; רבי טרפון ורבי עקיבא אומרים אילו היינו שם לא נהרג אדם מעולם". ולכאורה צריך עיון, איזו תועלת יש בזה אם מוצאים דרך לפטור את האשם מעונש, אדרבא הרי הסנהדרין אחראית להוציא לאור משפט הרשעים?

אלא יסוד כל עונשי בית דין הוא, שלא הטילה התורה על בית דין להעניש את החוטא בעונש המגיע לו, כי השי"ת בעצמו מעניש כרצונו, והרבה שלוחים למקום. אלא הכוונה שבית דין ילמדו דעת, ולזה די במה שהעונש כתוב בתורה, וישנה אפשרות, ואפילו רחוקה, להוציאו לפועל, כגדר שאמרו רז"ל על בן סורר ומורה (עיין סנהדרין ע"א) שלא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב – דרוש (למד להשמר מהחטא) וקבל שכר (על זה מן הקב"ה).